

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ваня Атанасова Бойчева (Бирданова), д.м.

Катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации”

Факултет „Обществено здраве”, Медицински университет-Плевен

ОТНОСНО: публична защита на дисертационен труд за присъждането на образователна и научна степен „Доктор” на д-р Цветелина Георгиева Виткова, докторант в самостоятелна форма на обучение в катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации”, Медицински университет - Плевен.

1. Общо представяне на процедурата

Със Заповед № 3380/21.12.2021 г. на Ректора на Медицински университет - Плевен съм избрана да представя становище във връзка с дисертационен труд на тема: „Критичен анализ и здравно-хигиенна оценка на приложението на системите НАССР при производството на български храни” относно придобиване на образователна и научна степен „Доктор” в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1 „Медицина”, Докторска програма „Хигиена” (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.) с автор д-р Цветелина Георгиева Виткова. Научен ръководител на дисертацията е доц. д-р Росица Кирилова Еникова-Косовска, д.м.

Докторантът е представил всички необходими документи съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Плевен.

2. Професионално развитие на кандидата

Д-р Цветелина Георгиева Виткова е родена на 14.04.1971 г. в гр. Плевен. Завършва висше медицинско образование през 1996 г. в МУ-Плевен. От 1999 г. до 2014 г. работи в системата на държавния здравен контрол: 1997-1999 г., РЗИ-Плевен – главен експерт, 1999-2011 г., РИОКОЗ-Плевен, главен експерт, 2011-2014 г., Областна дирекция по безопасност на храните-Плевен, главен инспектор с основна дейност - контрол при производството и търговията с храни, с цел предлагане на качествени и безопасни храни. От 2014 г. до момента е преподавател в катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации”, МУ-

Плевен. Има признати две медицински специалности - „Социална медицина и здравен мениджмънт“ (2002 г.) и „Хранене и диететика“ (2007 г.). Владее руски и английски език.

3. Структура на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е актуална, касаеща приложението на HACCP системите при производството на български храни. Разработването и ефективното функциониране на HACCP в практиката на производството и предлагането на храни, както и адекватният здравно-медицински контрол върху тях, играе съществена роля в профилактиката на хранителните заболявания от микробен произход и ограничаването до минимум хранителната експозиция на различни замърсители, добавки, мигриращи вещества от материали за контакт с храни, микотоксини и др., с консумираните хранителни продукти.

Дисертационният труд е представен на 176 стандартни страници и притежава качества на прецизно изпълнен научен продукт. Дисертацията е онагледена с 28 таблици и 26 фигури. Библиографската справка включва 252 заглавия, от които 185 на латиница и 67 на кирилица. Изложението е ясно, структурата на дисертационния труд е правилно изградена, отделните раздели са добре балансирани. Литературният обзор е представен на 37 страници и показва задълбочените познания на докторанта относно физичните, химичните и биологичните опасности в храните, законодателната и нормативна основа в тази област. Систематизирани са литературни данни относно контрола и управлението на безопасността на храните, обоснована е необходимостта от по-задълбочена и компетентна оценка на риска и хармонизиране на HACCP-системите при производството на храни от животински и неживотински произход на територията на Република България. Целта на дисертацията е логично изведена от заключенията на литературния обзор, дефинирана е ясно и точно. Поставените 4 задачи са кратки, добре формулирани и напълно достатъчни за постигане на целта на научното изследване.

Обект на проучването са съставянето и функционирането на HACCP системите в девет различни производства на територията на България (основно от област Плевен), обхващащи много широк диапазон, предлагани в търговската мрежа храни и продукти. За постигане на поставените задачи е използвана методологията на Codex Alimentarius, представена в документа „Food Quality and Safety Systems – A Training Manual on Food Hygiene and the Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) System“. Извършените критични анализи и здравно-медицинска оценка на организацията на работа в

предприятията, както и внедряването на НАССР са в съответствие с Насоките за осъществяване на процедури, основани на принципите за анализ на риска и критичните контролни точки в определени сфери на хранителната индустрия (Брюксел, Европейска Комисия, Главна Дирекция „Защита на здравето на потребителя“).

Резултатите са обективни и достоверни, обсъждането им е направено компетентно и задълбочено. Резултатите от проучването са представени в 10 отделни глави и логично извеждат 14 основни извода, които приемам. Те напълно отговарят на поставените задачи и подчертават основните постижения на дисертационния труд.

4. Приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертацията са добре формулирани и са резултат от проучването. Д-р Виткова аргументира 6 приноса с теоретично значение и 2 приноса от научно-приложен характер. За пръв път в България е извършен задълбочен анализ на системите за вътрешен контрол на предприятия от хранителната промишленост и действащите НАССР-планове, чрез прилагане на съвременни методи и критерии за оценка. Предложен е оригинален алгоритъм на анализа на системите НАССР, осъществяван от медицински специалисти, за оценка на адекватността на определяните критични контролни точки и на ефективността на мониторинга. Особено ценни са приносите с научно-приложен характер, които могат да бъдат предложени за директно усъвършенстване на пререквизитните програми, респ. ТД, и корекции на реално функциониращи НАССР-системи в проучваните предприятия.

5. Публикации, свързани с дисертационния труд

Резултатите от дисертационния труд са публикувани в 3 научни статии, 1 бр. в реферирано и индексирано списание в международните бази данни (Scopus и Web of science) – „Journal of IMAB“ и 2 бр. в нереферирани списания – “Социална медицина” - България и JC&EMR – Украйна. В две от научните статии, д-р Виткова е първи автор. Д-р Виткова има 4 участия с научни съобщения, представени на 1 научен форум в чужбина и 2 престижни национални форума с международно участие. Всички изнесени материали са свързани с дисертационния труд.

6. Автореферат на дисертационния труд

Авторефератът на научната разработка напълно отговаря на изискванията и прецизно обобщава осъщественото от докторантката проучване.

В заключение, представената ми за становище дисертация на д-р Цветелина Георгиева Виткова съдържа научни и научно-приложни резултати, които имат безспорен

принос в науката и напълно покриват изискванията за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“. Дисертационният труд показва задълбочените теоретични познания и професионалните умения на докторантката по научната специалност „Хигиена“

На тези основания гласувам положително и предлагам на членовете на многоуважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждането на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на д-р Цветелина Георгиева Виткова по докторска програма „Хигиена“.

19.01.2022 г.

С уважение:

доц. д-р Ваня Бойчева (Бирданова), д.м.

STATEMENT

from

Assoc. Prof. Dr. Vanya Atanasova Boycheva (Birdanova), PhD

Department of Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases and Disaster Medicine, Faculty
of Public Health, Medical University-Pleven

SUBJECT: dissertation thesis for the awarding of educational and scientific degree "Doctor" to Tsvetelina Georgieva Vitkova, PhD student on individual training at the Department of Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases and Disaster Medicine, Medical University – Pleven.

1. Overview of the procedure

By Order № 3380 / 21.12.2021 of the Rector of the Medical University - Pleven I was elected to present an opinion in connection with a dissertation on “Critical analysis and health-hygiene evaluation of the application of HACCP systems in the production of Bulgarian foods” for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 7. "Healthcare and Sports", Professional field 7.1 "Medicine", according to the doctoral program "Hygiene" (incl. Labor, communal, school, radiation, etc.) with author Dr. Tsvetelina Georgieva Vitkova. Scientific supervisor of the dissertation thesis is Assoc. Prof. Dr. Rositsa Kirilova Enikova-Kosovska, PhD.

The doctoral student has submitted all the necessary documents in accordance with the requirements of the Law for the development of the academic staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations for the development of the academic staff of MU-Pleven.

2. Professional development of the candidate

Dr. Tsvetelina Georgieva Vitkova was born on April 14, 1971 in the city of Pleven. She graduated in 1996 at the Medical University of Pleven. From 1999 to 2014 she worked in the system of state health control: 1997-1999, RHI-Pleven - Chief Expert, 1999-2011, RIHPC-Pleven, Chief Expert, 2011-2014, Regional Directorate for Food Safety - Pleven, Chief Inspector with a main activity - control in the production and trade of food, in order to offer quality and safe food. Since 2014 and currently she is a lecturer at the Department of Hygiene, Medical Ecology,

Occupational Diseases and Disaster Medicine, MU-Pleven. She has diplomas in two medical specialties - "Social Medicine and Health Management" (2002) and "Nutrition and Dietetics" (2007). Dr. Vitkova speaks Russian and English.

3. Structure of the dissertation thesis

The subject of the dissertation is topical, concerning the application of HACCP systems in the production of Bulgarian food. The development and effective functioning of HACCP in the production and supply of food, as well as adequate health and medical control over them, plays an important role in the prevention of foodborne diseases of microbial origin and minimizing food exposure to various contaminants, additives, migratory substances for contact with food, mycotoxins, etc., with the consumed food products.

The dissertation is presented on 176 standard pages and has the qualities of a precisely executed scientific product. The dissertation is illustrated with 28 tables and 26 figures. The bibliography includes 252 titles, of which 185 in Latin and 67 in Cyrillic. The presentation is clear, the structure of the dissertation is properly constructed, the individual sections are well balanced. The literature review is presented on 37 pages and shows the in-depth knowledge of the doctoral student on the physical, chemical and biological hazards in food, the legislative and regulatory framework in this area. Literature data on the control and management of food safety are systematized, the need for more in-depth and competent risk assessment and harmonization of HACCP systems in the production of food of animal and non-animal origin in the Republic of Bulgaria is justified. The aim of the dissertation is logically derived from the conclusions of the literature review, it is defined clearly and precisely. The set 4 tasks are short, well-formulated and completely sufficient to achieve the goal of the research.

The object of the study are the compilation and operation of HACCP systems in nine different industries in Bulgaria (mainly from Pleven district), covering a very wide range of food and products offered in the trade network. The methodology of Codex Alimentarius, presented in the document "Food Quality and Safety Systems - A Training Manual on Food Hygiene and the Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) System" was used to achieve the set tasks. The performed critical analyzes and health-medical assessment of the organization of work in enterprises, as well as the implementation of HACCP are in accordance with the Guidelines for procedures based on the principles of risk analysis and critical control points in certain areas of the food industry (Brussels, European Commission, Directorate-General for Consumer Health).

The results are objective and reliable, their discussion is competent and thorough. The results of the study are presented in 10 separate chapters and logically lead to 14 main conclusions, which I accept. They fully meet the objectives and emphasize the main achievements of the dissertation

4. Contributions of the dissertation thesis

The contributions of the dissertation are well formulated and are the result of the research. Dr. Vitkova presented and argued 6 contributions of theoretical significance and 2 contributions of scientific and applied nature. For the first time in Bulgaria an in-depth analysis of the systems for internal control of food industry enterprises and the current HACCP plans has been carried out, by applying modern methods and evaluation criteria. An original algorithm for the analysis of HACCP systems, performed by medical specialists, is proposed to assess the adequacy of the identified critical control points and the effectiveness of monitoring. Particularly valuable are the contributions of scientific and applied nature, which can be offered for direct improvement of prerequisite programs, respectively TD, and corrections of actually functioning HACCP systems in the studied enterprises.

5. Publications related to the dissertation thesis

The results of the dissertation are published in 3 scientific articles, 1 of them in an indexed and peer-reviewed journal in the international databases (Scopus and Web of Science) - "Journal of IMAB" and 2 of them in unreferred journals - "Social Medicine" - Bulgaria and JC & EMR - Ukraine. In two of the scientific articles, Dr. Vitkova is the first author. There are 4 participations with scientific reports, presented at 1 scientific forum abroad and 2 prestigious national forums with international participation. All materials are related to the dissertation thesis.

6. The author's abstract

The presented author's abstract fully meets the requirements and accurately summarizes the scientific research carried out by Dr. Vitkova.

In conclusion, the dissertation of Dr. Tsvetelina Georgieva Vitkova, presented to me for opinion, contains scientific and scientific-applied results that make an indisputable contribution to science and fully meet the requirements for the award of educational and scientific degree "DOCTOR". The dissertation shows the deep theoretical knowledge and professional skills of the doctoral student of the scientific specialty "Hygiene".

On this basis, I vote "yes" and invite the members of the esteemed Scientific Jury to vote positively for the awarding the educational and scientific degree "DOCTOR" in doctoral program "Hygiene" of Tsvetelina Georgieva Vitkova.

With respect:

19.01.2022

Assoc. Prof. Dr. Vanya Boycheva (Birdanova), PhD